

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, vtorek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejeman, ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. — Za oznanila se plačuje od navadne četristopne vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. št. 220. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarni F. Skaza in dr., v koroški ulici hišn. št. 229.

Koroško-slovensko politično društvo „Trdnjava“ je izdalo o volitvah sledeči oklic:

Čujte koroški Slovenci!

Presvitli naš cesar je te dni razpustil državni zbor na Dunaji, razpustil ob enem tudi nekatere deželne zборе, — izmed njih našega v Celovcu. Slovenci! ali ni to važna in vesela novica za nas? Slava visoki vladi! Želeli so to vsi pravi avstrijski rodoljubi in to željo razodeli pri raznih priložnostih. Spoznal je sam presvitli vladar že davno „da tako ne more iti“, kakor je šlo do zdaj. Zato je že pred pol letom poklical novo ministerstvo, ki si je pridobilo tudi naše zaupanje; zato je zdaj slovó dal tudi centralističnemu državnemu zboru, zato slovó dal deželnim zborom, ki niso po godu ne vladi ne ljudstvu. Zato hoče novih zborov, kakor si jih želimo mi sami. Na nas — na ljudstvo, na ves narod se zdaj sklicuje svitli cesar; do nas se obrača s trdnim zaupanjem, da si bomo sami poiskali in izvolili mož, ki bodo več uma in srca imeli za nas, ki bodo dognali pravo spravo in toliko zaželeni mir med avstrijskimi narodi ter slavno in mogočno spet storili drago nam avstrijsko domovino. Važni bodo torej novi zbori, kakor do zdaj še niso bili nikoli tako; važen, neizrečeno imeniten je pa tudi za nas — zlasti za Slovence na Koroškem — ta čas, ko bomo volili nove može, nove poslance. Bila so do zdaj usta zamašena nam koroškim Slovincem; zakaj žive duše nismo imeli v deželnem zboru, ki bi le ene besede spregovoril za nas Slovence; ravno zato tudi se je razpustil ta zbor. Zdaj gre nam samim se oglasiti ter našim nasprotnikom kljub očitno pokazati svetu, da tudi na Koroškem živimo Slovenci, da smo čvrst narod, ki si ne da več kratiti svojih pravic, ki je do zadnjega pripravljen braniti sebe in svojo domovino, vedno se držé lepe besede: „Vse za vero, dom in cesarja!“

Zato Slovenci na noge! lotimo se nemudoma važnega dela! pripravljajmo se na nove volitve; napnimo vse svoje moči, da zmagamo, kolikor nam je zmagati mogoče v sedanjih okolščinah!

Volili bomo najpoprej in sicer že prihodnje dni v vsaki srenji ali gmajni volilne (zaupne) može; ti še le pojdejo potem na svetega Iljena dan v mesto (Celovec, Belak, Mohor ali Velkovec) in bodo tamkaj volili poslance ali može v deželni zbor.

Najvažnejša je volitev zaupnih mož v vsaki srenji. Zakaj, ako se bodo izvolili pravi, pošteni zaupni može, gotovo tudi upati smemo od njih, da bodo oni v našem imenu poiskali in izvolili prave, poštene može ali poslance v deželni zbor. Hočete srečno to doseči, zapomnite si Slovenci, posebno Vi, ki imate pravico voliti, zapomnite si to-le:

1. Volili boste že te dni povsod na kmetih v županovi hiši volilne ali zaupne može. Volitveni dan in uro bode župan vam vsem dal naznaniti o pravem času. Pa to ni še zadosti. Povabite drug drugega, rodoljubi; opomnite drug drugega, da prav gotovo in zanesljivo vsak pride k volitvi, kdor ima pravico voliti. To naj bo vsakega rodoljuba vestna, sveta dolžnost.

2. Pred volitvijo dogovorite se še na tanko

in gotovo skupaj, koga mislite izvoliti za volilnega moža; treba vam vsem zediniti se kar mogoče poprej, da se po nepotrebem ne cepijo ali trgajo Vaši glasovi.

3. Volite pa ne takih volilnih (zaupnih) mož, od katerih veste, da so nasprotniki Vaše vere, nasprotniki Vaše narodnosti. Ne volite nikar in nikjer takih nemškutarjev, ki zaničujejo in sovražijo vse, kar je slovenskega, ki nimaje srca za Vas Slovence in za Vaše pravice. Ni da bi morali spet voliti bogatih posestnikov, ki ne poznajo Vaših nadlog in se bogatijo le od dela žuljevih Vaših rok; ni da bi morali zopet le izbrati samih županov, srenjskih svetovalcev, posestnikov ali fužinarjev, ne brezvernih in protinárodnih zdravnikov, z eno besedo: „ne volite takih, ki nosijo gosposko suktnjo, sicer pa se malo za Vas brigajo, ali so celo Vaši nasprotniki.“ Sposoben za volilnega moža je najborniši kmet, ako je le zastopen in pošten Slovenec. Pravico voliti imajo tudi Vaši duhovniki, tedaj tudi pravico izvoljeni biti kot „zaupni“ može. In gotovo Slovenci še vedno zaupanje imate do svojih duhovnov. Volite nje!

4. Hitro, nemudoma po dokončani volitvi prosimo Vas, naznanite rodoljubi našemu društvu v Celovec imena izvoljenih zaupnih mož.

5. Društvo naše si bo zdaj, in še bolj potem, ko bo zvedelo za volilne može vse prizadjalo, najpripravniše može spraviti v deželni zbor.

6. Vi pa volilni može snidite se sami od sebe, kjerkoli vam mogoče; sklicati tak shod volilnih mož ima vsak, ki ima pravico voliti; ni mu treba še le prositi gospóške za dovoljenje, še naznaniti shoda ni treba. Zato ne zamujajte važne te priložnosti! dogovorjajte se osebno med seboj, kaj in kako, podučujte eden drugega, kakšne pravice in dolžnosti imate kot volilni može, preudarjajte, kako naj se obnašate pred in med volitvijo, kako naj se varujete, da Vas ne vjame in oslepi kak prekanjen nasprotnik.

7. Dobro tako pripravljeni — duševno oboroženi — pridite prvega septembra — na volitveni dan — vsi volilni može v mesto ali kraj, kjer bo volitev. Snidite se vsaj kake 2 ali 3 ure pred volitvijo v posebni gostilnici. Vam, ki bote volili v Celovcu, priporoča se Šrederjeva gostilnica (oštarija), Vi volilci v Velkovec snidete se pri „Sternwirtu“, v Belaku zberite se pri „Stadlerji“ in v šent Mohoru pa pri „Piršelnu“. V teh gostilnicah se Vi volilci še enkrat in določno dogovorite, koga bote vsi enoglasno volili v deželni zbor. Dajte si drug drugemu besedo in ostanite mož beseda. Tudi nasprotniki naši se bodo pred volitvijo še zbrali v kaki gostilnici ali kjerkoli; varujte in ogibajte se jih, da jim ne pridete v pest, zakaj lovili Vas bodo po vsem mestu, in vseh kotih, da bi še v zadnjem trenutku koga vjeli na svoje limance in ga spravili na svojo stran. Prilizovali in priklanjali se Vam bodo na vso sapo, varujte se jih, prijatelji Vaši niso. Pazite do zadnje minute, še takrat, ko bote že stali na volilnem mestu in očitno volili poslance. Ne poslušajte na nasprotnike; naj oni dajejo svoje glasove komur se jim poljubi. Ako bi Vi morali celó ustati v manjšini, ostanite mož beseda, kakor ste se prijatelji, rodoljubi pogovorili popred. To Vam bo na čast in slavo, vsem Slovincem na dobiček! Zato Slovenci, poka-

žimo: „Mi smo mi!“ „Ne vdajmo se!“ „Vse za vero in domovino!“ Bog pomagaj!

V Celovcu 18. avgusta 1871.

Za politično društvo „Trdnjava“
odborniki.

Rusija in Avstrija nasproti Nemčiji.

Ravno zdaj, ko prvič v Avstriji poskuša energičen mož zares državniško avstrijsko politiko začeti, sešla sta se naš in nemški cesar. Da je bil ta sestanek od našega monarha sama uljudnost, radi verjemo posebno v zadnje čase, ko je razvidno, da je minister Hohenwart vlado res samo iz roke krone dobil. Da pa so od prusko-nemške strani s temi sestanki mišljene in nameravane intrige, ki so namerjene proti nam Slovanom, to kaže govorjenje nemških listov, berlinskih in naših prusakov. To kaže tudi slučaj, da je Beust, oni mož, ki je voz avstrijske državne politike v osodnem času v blato zapeljal, cepiljal na dogovor z Bismarkom. Da ž njim nima govoriti samo o „lappalie“ rumunskih železnic, to njegovi organi sami priznajo. Kako Rusi o teh poskusih mislijo, kaže sledeči zvesti posnetek iz članka moskovskega narodnega lista „Sovremennija Izvestija“:

„Torej dva cesarja sta se sešla. Je-li podpisana smrtna sodba zapadnemu slavjanstvu, to vidimo. Da cesar Vilhelm te smrtne sodbe želi, ne more biti sumnja.“ (O osebnih sočustvih cesarja Franca Jožefa meni „Sovr. Izv.“ da je nemec; ta pasus ne moremo tiskati.) „Gorje bi bilo, ko bi obljube sodelovanja od strani Germanije Avstrijo zapeljale, zopet poskušati zadušiti narodnost svojih slovanskih poddanikov. Zdaj ni več srednjega veka. Enkrat probujene narodnosti zdaj ne umirajo, kakor se tudi umrle ne oživljajo. Prodoljenje, posebno pak usiljenje izključivo nemške politike v zapadni polovici avstrijskega oblastja — ne ugasi narodnega duha Slovanov. A če pomagajo Magjari in Poljaki Nemcem, to nikakor ne zmanjša temuč poveča razdor in zmešnjavo v monarhiji in ona neizbežno pride v pogubo. Že so imenovali Avstrijo „politično nerazumljenje“; ali ona se obrača na politično brezmyslenco zdaj, ko se države skladajo po narodnostih. Biti nemška in ne težiti v Germanijo je Avstriji nemogoče: poveljnik zapadno avstrijskih zemelj mora potem podpisati dogovor o vstopljenji v vasalni stanje vladarja nemškega. Voditelji nemške stranke previdijo to in uglajajo pot. Ali obžalovati morajo, da nimajo kacega Bismarka, ker pri vsi njih gospodarski in vladarski modrosti ne vidijo nevarnosti v razširjenji političnega mogočstva Germanije po deželah, kjer so slovanske narodnosti žive. Upanje v vsemogočnost nemškega duha se bode pokazalo kot preveč poveličano in pretirano. Dvajset milijonov Slavenstva ne zmore prekuhati tudi 40 milijoni nemški narod. Čem več bode razdraževajoča pritiskanja, tem bolj bodo z dvojno silo po naravnem zakonu narodnosti oživljale, v očigled pogibelji, jih bo skrajna sila še tesneje zvezala nego zdaj. Ali morda Nemcem Poznani oči moti? Niso vsi Slovani taki kakor Poljaki. In v 19. stoletji se ne dá izvesti, kar se je dalo v 18. stoletji.

Za Rusijo je vprašanje o ponemčenju Avstrije — vprašanje o bodoči, morda

precej daleki, ali neizogibljivi, strašni borbi, borbi plemenski, iztrebiteljni. Da bi se tej borbi izognili — to konečno želi vsak Rus. Zato mora vsak Rus želeti, da bi se avstrijska država v sebi ustrojila k vseobčemu pomirjenju vseh svojih plemen. Zaduševanje Slovanstva v nemških pritiskah bode njegov pogled še bolj v Rusijo obrnilo.

Še je sreča primerna, da se nemška objetja kažejo tako silna, kakor žele vladarstveni ljudje v Germaniji. Ali kader bode sreča sumljiva, kader se upor narodnosti ne bode zlomiti dal, kader bode borba od časa do časa silneja vzrastla in kader bode upitje na pomoč če dalje glasneje razlegalo se obrnemo k soplemenikom, kader bode upor šel na politično polje, kader bodo Slovani svojo [moč podvojili, kader se bodo ukrepčali s sodelovanjem in pomočjo drugih južnih sokrvnih plemen, kader najdejo druge države, ki bodo v teh zmešnjavah za sebe vidile priliko vmešati se proti Nemčiji: ne, ne more Rus misliti, da bi nemški narod in Bismark ne predvidel teh možnosti. . . . Spoznanje sorodstva (med Slovani) napreduje brzo. Slovansko bratstvo je proniklo tudi v ruski narod, globlje že nego se misli. In kaj bi bilo ko bi tak rodstveni narod prostrl roke na pomoč proseč? . . . Stvar je ta, da je ustrojstvo Avstrije srečusa blizo in ponemčenje njeno ima politične nevarnosti v sebi, ki groze ne samo njej sami, nego v dalji bodočnosti kažejo tudi temne čase za Rusije. Temne zato, ker bi pred prišla taka strašna plemenska borba, kakoršne si ne moremo želeti. Zato rajše želimo Avstriji notranje vzpokojenje slovanskih in drugih narodov, brez upljiva ruskega, tem menj pa nemškega. Naj pusti ona cvesti narodnostim in naj nam predstavi nov obraz državnega bitja, ednodržavja z raznoobrazjem ravnopravnih narodnosti.“

Peterburgski „Golos“ piše o istej stvari: Ko bi se ta polovica Avstrije odtrgala, obrnile bi se oči slovanskega prebivalstva k sorodni Rusiji in — grozna prikazen vzhodnega vprašanja je vsa pred Evropo, Zarad tega bodo državniki avstrijski stvar gotovo preudarili predno kak skrajni korak storé.

Domače in slovanske novosti.

— V slovenjegraškem, šoštanjškem in mariborskem okraji kandidira od nemčurske strani gosp. Kalligaritsch. Kdo je ta mož? utegne vprašati marsikdri bralec. Kalligaritsch ima v Slovenjem Gradcu lekarnico, v kateri prodaja za dober denar vsakovrstna zdravila, to so vse njegove zasluge. Ker ima pa v svoji lekarnici na prodaj tudi „flaštre“ in enaka ranocelna sredstva, zbog tega tudi rad sam skrbi, da kaj speča. In baš to ga je menda napotilo, da je pred 3 leti nekega

slovenskega volilca s pivnim vrčkom tako udaril po glavi, da ga je nevarno ranil. Se ve, da ga je ta „flašter“ stal 50 forintov, pa kaj to dé, svojo nemško kulturo je vendar pokazal. Gosp. Kalligaritsch ima vrh tega, kakor vsak lekarničar, poseben privilegij, on je namreč fabrikant neke posebne ponočne rose, o kateri pa, ker je ravno privilegij, ne smemo več poročati. Tedaj lekarničar, fabrikant rose, za kratek čas tudi pobijalec z vrčkom. Kaj hočemo več?

— Pokvarjeni nasprotniki rabeči tudi nedostojna sredstva za volitve, so neki v Kozijanskem okraju zatrosili vest, da bi bili tudi narodnjaki ki imajo vpliv med ljudmi (na pr. g. Tanšek) pismeno priporočali g. Janežiča za poslanca. Če bi kdo pameti izgubil, da bi to verjeti mogel naj se tu očitno izreče, da je to kosmata laž! Pač pa se opešani kandidat dr. del' Cott pismeno zelo poganja za svojega privrženca — Janežiča. Narodnjaki so edini vsi za narodnega kandidata Kosarja.

— Kakor so pri nas na Slovenskem med nami izdajavci, kateri z nemško politiko delajo na to, da bi naše dežele Nemčiji v žrelo pale, tako so taki tudi na Českem. Organ ustavovernih Nemcev na Českem žuga, da ako Avstrija prizna historično pravo česko, postavili se bodo tudi česki Nemci na zgodovinsko stališče ter zahtevali, da se Česko z Nemčijo zedini, ker je bilo nekdanje v nemškem bundu (kakor naše dežele). „Narodni Listy“ na to krepko odgovarjajo: „mi Čehi tacih izdajalcev v svoji domovini ne moremo trpeti in nikjer ne trpimo. Toliko moči še čutimo v seci, da jih homo uničili“, Storimo mi enako.

— Hrvatski „Obzor“ govori o prikaznih, ki jih med Nemci uzročuje volilna agitacija. „Narodi slovanski — piše — vrženi med izkustvo težke prošlosti in med upanje oslohotjenja, čutijo potrebo in neizogibnost še velikega in nevarnega boja predno se dovijo do svoje slobode; Nemci pak videči, da se pripravljajo resen naskok na poslednje trdnjave njih nezasluzenega gospodarstva, pripravni so na vratolomno igro, ktere v kratkih besedah povedana se glasi tako: ali hočemo Avstriji gospodovati ali pa Nemčiji služiti. Nagodbo s Čehi in Slovenci nazivljejo Nemci svoje robstvo, dasi ni drugega nego konec njih nezasluzenega gospodarstva. Med tem vsejedno, ali se ustavovercem posreči da potegnejo maso nemškega naroda za seboj, kar ni verjetno, narediti se utegne tolik kaos v Cislajtanijski, da bi mogel dati Bismarku najlepšo priliko intervencije, ako se ne najde njegovim namestnikom zapreke v protestu Rusije in Francoske. Intervencija pak od strani Pruske znači razširjenje Nemške do Litave in Sotle pa do jadranskega morja. Potem tudi kraljevine na tej strani Sotle visé v zraku.“ Obzor torej tudi Hrvate opominja „na posao.“

— Dalmatinski narodnjaki v Zadru napravljajo eskomptno banko za Dalmacijo.

— „Srbska in rumunjska gibanja“ — pod tem naslovom piše „Hon“, glasilo magjarske levice na ogerskem zboru, o pogibelji, ki proti Magjarom od vshoda, ker magjarska vlada ni nikjer v dotiki z narodnostmi. Vidno je, da Magjari spoznavajo, da jim vse zatiranje Slovanstva ne bode dobička donajalo, temuč jih tira vedno bliže v pogubo

— Poljaki vendar tudi začenjajo spoznavati, kje je zanje rešitev. Množe se med njimi glasovi, ki poudarjajo namestu poljsko, slovansko stališče, „Dzennik Poznanski“ glasilo Poljakov, ki so pod prusko germanizujučo vlado, piše govoreč v novih razmerah v Avstriji. „Kar se nas tiče, imamo vse uzroke, v očigled take spremembe svoje popolno zupanje izreči. Mi gojimo veselo nadejo, da se bode neodvisna slovanska zveza držav pod politično-geografičnem slovniku znano avstrijsko firmo ustanovila. Mi izrazujemo ugodno prepričanje, da se ne bodo naši bratje v Galiciji glede promembe v monarhiji dali z nobenim partikularističnim obzirom zadržavati, roko v roko delati složno z drugimi slovanskimi brati.“

— Kakor povsod med Slovani raste tudi na Ruskem število prebivalcev od leta do leta. V moskovski guberniji na pr. je v letu 1870 rodilo se 80.159 ljudi, umrlo jih je pa 70.627, torej narastaj za okroglo 10.000 ljudi.

Dopisi.

Iz Planine. 19. avgusta. [Izv. dop.]

Denes je imel naš novi občinski odbor svojo bogga vedi katero že sejo. Ni nam menda treba omeniti, ka so večidel le prazno slamo mlatili, kar spričujejo že imena: paša Ogrinec, kriminalrihtar Deu, želodoljubi Wruss, botrček Jeršan, Ogrinčeve desne roke palec, itd. Odkritosrčno moramo že denes izreči, ka se nikakor ne skladamo z novim županom; kajti pri njem nasproti Ogrinčevim in njegovega adjutanta Deva nakanam ne najdemo nikake enerzije, pri njem pogrešamo baš nekoliko tistega neustrašljivega duha, tisto samesnalno vedenje, ktero je pri vsacem koraku bivši župan g. Perenič napram vsem zvitim spletkarijam glasovitega okrajnega paše in njegovih privrženecv pokazal. Imeli so tedaj sejo zarad novega tajnika. Kakor že omenjeno, ima pri vsih sejah novega odbora paša Ogrinec glavno in prvo besedo, on je kučegazda, župan čeravno naroden mu je le privržen. Da se pri tacem početju ne more nič dobrega skovati, je gotovo, posebno ako „im hintergrunde“ kakor hudič iz krugle s posebno napetimi očmi ta „špel“ opazuje eksnotar Höfer. Izprazneno mesto obč. tajnika bilo je že obljubljeno poštenemu domačinu in vrlemu narodnaku Davorinu Pavločiču, zdaj tajniku v Cirknici, ki je slov. jezika popolnem zmožen in za ta posel

Listek.

Izkušnjavstvo.

B a s e n.

(Po Krasinskem poslovenil L. G. Podgoričan.)
(Dalje in konec.)

Še je živel, ali revno mu je bilo srce, ko je poslednjo uro — kakor bi bilo zagrmelo, udarilo mu nad glavo. Odprl je oči — plamen po pepelnikih je pojemat. Živenju in smrti gospod se je nagnil k njemu. „Gost moje veselice“, — spregovoril je in dejal: čas je, da mi prisežeš službo in odpoveš se staroslavnemu imenu — in vrgel čez mizo pest demantovih svetinj, rekoč: „Nōsi to na moj spomin —.“ Glasnik je stopil k mladeniču in iz črne knjige bral prisego njegove odpovedi, mladenič pa je umirajoč izgovarjal besede, drugo za drugo, a ni slišal ni lastnega glasu. Glava mu je omahavala Milici v naročje, ustna so se mu še gibala, oči pa je imel že obsteklele — vendar je za glasnikom izgovarjal besede, da je izgovoril tudi poslednjo. Ko hitro pa je bil ugasnil, vstal je živenu in smrti gospod in kriknil: „Mojih služabnikov služnik! smrt — zadavati z rabeljnov

vrvo te čaka, če kedaj skališ svojo prisego,“ — potlej pa se je nasmijal na vse grlo.

Nesrečnež se je dvignil in precej zagledal materin pepelnik — a namesti njenega nagrobka je nad grobom bilo že drugo ime. „Sramota“ — bral je mladenič. „Sramota!“ — vsiknil je in ril s svojega mesta s poslednjimi močmi. „Sramota,“ — odgovorilo mu jih je tisoč in tisoč za hrbotom, spredaj in z obeh strani. „Sramota“, jeknili so po gradu oboci od prestolne sobane noter do rudniške zakladnice. Nekteri mej trumo so jeli kričati in klicati njegovo novo, ptuje ime; nekateri so skakali okrog njega in pripenjali mu križce. Nekateri so mu ukazovali, naj se jim uklanja, nekateri pa, naj tepta po nedogorelem materinem pepelu.

To mu je zopet kri nagnalo v srce in planil je naprej, razril kanilce okrog sebe, pobegnul iz sobane, begoma pa iskal svojo Milico — stala je nekde dalje na strani že oprta drugemu na ramo in posmehovala se je. Kakor more, skriva se med podobami in beži dalje, suče se po zakotjih, a jedva se je skrila, že mora zopet bežati — na sto razpotji se grad cepi pred njim, pa nikoli ni-

kjer ni nikakoršnega zatrepa; povsodi okrog je le sramota in groza, v njem samem pak prokletstvo! Vdaril je na sovražnika: dolgo časa je boril se, naposled pa so ga dobili pod pete in plesali so po njem in peli njegovih rodnih krajev cerkvene pesni. Ko je bil ustal, pridrvili so se drugi na-nj; klical jih je na sebe, če prav ves penast že in krvav; vnovič je začel bežati in iskati, kde bi pobegnul iz grada. In tepel se je in motal in bežal in padal je tako dolgo časa, do prvega jutranjega svita; še le zdaj je prisopihal z medovih stopnic in zavalil s gradu na dvorišče.

Tu ste ga zgrabili neki močni roki in odnesli daleč na stopnice neke cerkve, ki se je videla v jutranjem mraci. Blizu je bil že solnčni vshod, ali mladeniču ni napoknil nobeden več!

Izpametil se je in v nemi obupnosti stal na stopnicah pred starejšim popotnikom, ki mu je dejal: „Znam, da o kakem drugem časi, na kakem drugem kraji bi se bil pojunačil, sredi težke skušnje, ki je bila osoda odločila ti jo, pa nisi mogel pošteno vzdržati se. Vidna resničnost je v tebi zmogla nevidno, sveto, vekovito pravico!“ — „Vrni mi konja!“ — vsiknil je mladenič,

vsekako sposoben. A paša Ogrinec, ki se slov. uradovanja bolj boji, nego huduč križa, bil je zoper to, in ker je on glavni faktor premudre šestorke, odločil je tudi, da se piše po nekega Šiksa ali kako se že zove ta moziček. Kaj in kako je s tem človekom, ne vemo, slabo znamenje, ka ga Ogrinec priporoča, gotovo bi ga ne, ako bi za njegovo mavho ne bil.

Že nekaj časa opazujemo, kako sodniški kancelist Obermann in eksnotar Höfer o Slovenceh govorita, ako se sploh tako blebetanje nevednežev govora imenovati more. Tema dvema gospodama nekako posebno dopada, Slovence psovati, jim zabavljati. Kancelist Obermann, rojen Hočevnar, ima sicer spričevalo, ka zna slovenski; a on in tisti ljubljanski „foter“, ki ga mu je dal, si znata že roko podati, ko se slov. jezik djansko v urade uvede, ter reči: kolega, poberiva kopita in idiva. Zna mož sicer nekaj besedi, toliko da mu je mogoče v pisarni zakričati nad kmetom, a ni pa tako daleč prišel, da bi tudi le „kranjsko špraho“ lomil.

Umrlemu nepozabljivemu slovenskemu pesniku in narodnemu mučencu Miroslavu Vilharju skazal je tudi naš „Sokol“ zadnjo čast, deputacija štirih Sokolov spremila je ranjega na zadnjem potu in mu položila lep venec s trobojnimi trakovi z utisnjenimi napisii: „Bodi mu zemljica lahka“ in „Sokol v Planini“, na trugo in potem na prerano gomilo, v znamenje, kako zelo ga čislal in čestil, kako hudo je zadela tudi njega pretužna vest, in v kako dražem spominu mu ostane pokojni Miroslav.

Iz Koroškega. 19. avgusta. [Izv. dop.] (Volilec velikovskega okraja.) Zadnja volitev deželnih poslancev dra. Mertliča in Puhera v Velikovecu Vam je še gotovo v spominu. Kaj sta Vam ta gospoda in kaj so drugi Celovčani vse obljubili. Lepe in sladke besede ste čuli. Pravili so, da hočejo kmetijstvu na noge pomagati, da hočejo za pravično razdelitev štibere govoriti, da se hočejo poganjati za pravičniši volilni red. Vendar ostalo je vse pri starem; štibere naraščajo, in mi Slovenci, katerih nas je 117.000 v deželi, zamoremo k večjemu dva poslanca spraviti v deželni zbor, med tem ko jih imajo naši sosedje 35. Mala peščica v deželni knjigi vpisanih velikih posestnikov voli 10 poslancev. Ako se pa volilci v Velikovecu daste od celovških gospodov in od dobrolskega notarja Mertliča, ki je na dan volitve nas Slovence kinezljne imenoval, premotiti, ne bomo imeli nobenega poslanca, ki bi se za naše pravice potegoval. Vi se tudi spominjate, da so celovski gospodje, in neki prevaljski rovarji kateri želé, da bi nas Prajsi dobili v pest in nam še to izpulili, kar so privandrani tujei pustili, tako daleč spozabili, da so Slovence črez prag potisnili ko so hotli svoje želje izreči. Ali imajo takšni ljudje še poštenja, to sami presodite. Lepo pa nikakor ni, da le

vedno proti veri, in proti duhovnikom hujskajo in poštenju, pravici in postavam podlago spodkopavajo. S tem le kažejo da znajo samo razdirati, pa nikdar kaj boljšega stvariti.

Dobro prerajajte, kolikor se porabi od onih denarjev, ki jih tudi mi plačamo, za nas — prav nič; še enega pisarja, ki bi z nami po domače znal marnjevati, in kancelijska pisma v našem jeziku pisati, nam ne privoščijo. Temu nesproti se iz dež. zaklada za celovško gledišče (teater) in za druge prijetnosti Celovčanom precej denarja potrosi, ki bi imel deželi priti na korist. In vendar plača po lanskih sporočilih samo gruntnega davka velikovski okraj 40670 gold. pliberški okraj 30604 „ dobrolski okraj 23032 „ kapeljiski okraj 7366 „ skupaj 107672 gold.

Koliko se toraj iz tega volilnega okraja deželne doklade plačuje, vsak sam lahko zrajta. In In kaj smo Slovenci uživali od teh denarjev? Mi nič, pa naša prejšnja poslanca sta imela prijetno življenje v Celovecu. Kdor na to kaj porajta, naj jih le zopet voli. Komur pa je za napredek v gospodarstvu, za mir in spravo med narodi, ta jih ne bo volil.

Dobro premislite, ali bi ne bilo veliko bolje za nas, ko bi gospodarstvo ne prepuščali drugim, ampak da bi se deželne razmere tako uravnale, da bi tudi mi Slovenci kakšno besedico smeli pregovoriti. To vsem deželanom koristi, ali znajo nemški ali ne. Ker smo na meji in slednji dan v dotiki z nemškimi sosedi, bo vsakdo priznal, da nam je treba učiti se tudi nemščine, kajor Njemcem slovenščine. Pa kakor se nemški otroci iz početka podučujejo v lastnem jkziku, ravno tako je treba, da se tudi naši otroci izurijo v domačem jeziku. To tirja zdrava pamet. Pa tudi v viših šolah naj se našemu jeziku odmeri primern prostor, da sn odpravi stara krivica, vsled ktere nas takšni sodniki sodijo, ki nas ne razumejo, nas ozdravljajo celniki, katerim naše rane, naše bolečine še dopovedati ne moremo. Ker smo doslej vse to pohlevno pretrpeli, dali so nam priimek „bindiše trol.“

Popustite prejšne onemogle poslance, ki Vas in Vaše želje še zmirom ne poznajo, katerim so bile doslej usta zamašene, ko so se pokazale prilike za Vaše pravice se potegniti. Ne glejte na to, ali je duhoven, ali posvetnjak, gospod ali kmet, izvolite si možje, ki imajo bistre možgane, urno besedo in sree za Vas. — Vaš rojak.

Iz Zagreba 19. avg. [Izv. dop.] Roka magjarske nadvlade, pod katero je nas Hrvate Rauch s pomočjo svojega „puranskega“ sabora pred četirimi leti siloj sključil in pripognil, ta roka postaja od dne do dne slabejša. Mi, ktere je s prva tako nevsmleno čvrsto zgrabila, čutimo

denes njeno polno slabost. Če ne bi poznali magjarsko vladohlepnost tako, kakor jo žalibog poznavamo, bi rekli, da nas magjarska pest prostovoljno spušča; temu pa ni tako, ona bi nas še kaj rada čvrsto v strahu držala, pa iz lastne slabosti tega ne zmore več. Žile so se jej prenapele in prenategnile, in nasledek tega vidimo zdaj v njenej nemoči. Andrašii, ki je bil še pred pol letom vsegamočni vladar v Cis in Trans, je denes muha, ki samo še na prvi mrz čaka, ki ga bo v večni nič nazaj vrigel. On in Deak sta denes dve politični osebi, ki imata samo še historično pomembo. Zagrinjalo za nju dva pada, občinstvo, to nehvaležno občinstvo, pa odstopljajočima junakoma neče, da ploska! Začetki hudne politične krize v Magjarorsagu so se prikazali. Predstoječe saborske volitve bodo požoltelo listje magjarske nadvlade z lahka otresle, in tje do spomladi bo Ogerska gotovo vsa drugačna kakor je denes. Nemagjarske narode kriza ne bo nepripravljene našla. Solidarnost med njimi postaja od dne do dne bolj čvrsta. Njih ukupna korist leži v tem, da se prej ko mogoče magjarskega jarma osvobode; dokler ta svoboda ne bo dosežena, se ni treba bati, da se bo njih solidarnost nasproti Magjarom razpršila. Najkrepkejši stožir smo glede tega mi Hrvati. Vsi ostali nemagjarski narodi gledajo na nas, in sicer bolj z zaupanjem kakors s trahom. Od nas pričakujejo inicijativo, od nas nadejajo se največje pomoči. Slovaški narodnjak Hurban je l. 1866. ko je v streljani v Zagrebu Hrvate v imenu Slovakov nazdravil, rekel: „Mi imamo Vas!“ ter s temi besedami izrekel vse tisto zaupanje in vse tisto pričakovanje, ki ga braća Slovaci do Hrvatov imajo. — Vsa naša politična prizadevanja zedinjena so denes v to eno, da velja pred vsem drugim zloglasno „nagodbo“ razdjati in podreti. Kar je bil Kartago za Rim, to je nagodba za nas Hrvate: vezilo na nogah in rokah. Iz nas svobodnih in jakih bodo drugi naši slovanski sobratje, kakor po grškem mitusu Antheus iz matere zemlje, svojo moralično moč dobivali. — Ali se nam bo vse to posrečilo? Sedanja politična situacija v obeh polutkih habsburške monarhije je za naša prizadevanja ugodnejša kakor kdaj poprej. Naš sabor, — mi se tega nadejamo — se bo vedel okoristiti vseh tistih ugodnih okolnosti, ki mu jih denejnja politična situacija v tolikem izobilji podaja. Tudi preobrat na Vašej strani habsburške monarhije ima na razvitek naših zadev dobrodejen upliv. Hohenwart je ustavoverni, sicer pa pseudo-liberalni hidri že več glav posekal, mi zaupamo v njega, da bo to hidro popolnoma ukrotil. Pazno motrimo tudi mi Hrvati volilno gibanje pri vas štajarskih in koroških Slovenceh. Vašo zmago smatrali bodemo za svojo zmago, vaš poraz za svojo nesrečo, sicer se pa nadejamo veselih telegramov iz Celoveca in iz Maribora.

„vrni mi stepno obleko in moje staro orožje, in videl bodeš, kako se bodem osvetil krivici svojih bratov in lastnega zaničevanja.“ In prijel je prijatelja za roko in obesil se mu na vrat, ki je vsteklo gorel. Prijatelj pa mu je še žalostnejši dejal: „Očitega boja čas ni posijal še. Skrivnim žrtvam dni boče še mnogo minolo, in ko bi tudi učakal sodbo in ustajenje od smrti, lastni bratje bi te prištelii k zavržencem! Od tam-le se, ali slišiš? vragovi že za teboj ženó! Če te vjemó, vse svoje življenje bodeš suženj njih odurnosti, tovarš njih zločinstva, igrača njih hudobije. Le eno, samo eno otejte te še čaka“, — dejal je in v roko vzel bodalo. Mladenič ga je razumel z divjo drzovitostjo je obleko pretrgal si na prsih. „Proderi!“ — kriknil je, „da umrjem kot sin matere, šestkrat umorjene — čast jej na vekov veke!“ Jeknil je popotnik in železo zarinil v gole prsi. Nesrečneš je brezi kakovega vskrika zgrudil se na tla o prvih žareh vshajajočega solnea, o tisti uri, o kateri je prej ta dan poln moči in nade konja bil pognal z vzgorja navzdol v životne stepe. Ležal je, a njegovo umirajoče oko je zasvetilo se v nekdanji iskrosti. Tovareš je pokleknil pred-nj

in vspel sklenjeni roci: „Oče nebeški! ti znaš, da sem ga nad vse druge ljubil na sveti. Dokler sem mogel, varoval sem ga peklenskih skušnjav, ko pa je bil zmotil se, prvo trenotje njegovega greha sem njegovo dušo sovražniku iztrgal iz žrela in poslal jo tebi! Oče nebeški! otmi ga, da bode otet na vekov veke, in naj ta kri po meni prelitá, zedini se z morjem nedolžne krvi, ki vpije pred Tvojim prestolom, in ob enem osveti se skušnjavskim glavam.“ Po teh besedah sem videl, kako se je bil sam pod srecem ranil s železom in na kamen, mrtvemu nad glavo, z rudečo ostrino zapisal: „Iz prijateljske roke.“ V tem se je mogočen hrum zaslišal blizu, popotnik se je vklonil, pobegnil je in mojim očem zginitil v svetišče.

Tako je minil tisti dan mojih prikazni. O mati domovina! Kader se izbudiš iz svojega spanja; kader zopet sedeš nad rodovito polje, sredi zelenih gajev od morja do morja, in kedar se o omladji spomniš na dolgo, smrtno noč, na grozne mučeniške igre — ne jokaj, mati moja, ne plakaj zaradi tistih, ki so v tvojem imeni poginili na narodnem ali pa zamorskem polji. Ali

so orli ali voleje raztrgali njih telesa, srečni so vendar! Tudi ne jokaj zaradi tistih, ki so mej rablji pomrli po pustih podzemskih ječah. Če prav jim je lesena svetilnica bila edina zvezda; če prav jim je trda sovražna beseda bila poslednji blagoslov na sveti, vendar so srečni! Ali utrne naj se ti solza od žalosti, o, priigra naj ti v oko, mati moja, zaradi tistih, ki so jim z okano razum skalili tvoji sovražniki, kateri njih se niso mogli odtrgati od tebe! Oni, mati! oni so pretrpeli več, nego vsi drugi tvoji sinovi. Njih okanjene nade so jim, kakor nožči, probadali prsi, v obliži njih duha je bilo tisoč in tisoč bojev — neznanih in krvavejših, nego so bitve krvave, v katerih pred solnčnim obličjem brenkeče jeklo in grme topovi. Tvoja prikazen jim je bila senca; sovražnika leskeče oči so jih vodile ob ledenem breznu in zapeljevale v globel večne zime, a nad slehрно propastjo so žalovali po tebi in jokali! Naposled pa jim je sree vsahnilo od same žalosti, posušile so se jim roke, otrpnele noge v nevidnih okovih — v verigah; postali so živi mrličii, sami sredi zaničljivega ljudstva, sami v lastnih domeh, same-dini, na širnej zemlji! Mati moja! Ti njihovoj osodi, ti mukam muk tiho izreci besedo: p o z a b a.

V Belovarske županiji delajo se priprave za saborske volitve, 20. t. m. bo popis volilcev, dan volitve pa denes še ni ustanovljen. V vojniški krajinu ni bilo do sedaj političnega življenja, in zato tudi strogo vzeto, tam političnih strank ni, ravno kakor jih tudi v kasrni ni in ne sme biti. Prve volitve tedaj ne bodo tako ojstro izraženega značaja imele, kakor v civilni Hrvaški. Samo toliko je gotovo, da bodo izbrani zastopniki belovarske županije, bili kdo koder bili, narodno, nikakor pa ne magjaronsko stranko v saboru podkrepili.

Izložba učil se je denes slovesno po banu odprla. Kolikor sem videl — vsega pregledati mi še ni bilo mogoče — je vse izvrstno uredjeno. O svojem času poročil bom obširneje o učiteljskem zboru in o izložbi učil. Učitelji skupščinari so že začeli v Zagreb prihajati. Do denes prijavi se jih je 830 na skupščino, kdo bi si bil to kdaj mislil! —

Volilni zbor

ktelega se je denes 21. t. m. udeležilo nad 100 najodličnejših rodoljubov, ki so prišli skoro iz vseh volilnih okrajev spodnjega Štajarskega, je po temeljitem posvetovanju postavil sledeče kandidate:

Za mariborski okraj:

1. Profesor Šuman.
2. Dr. M. Prelog.

Za ptujski okraj:

M. Herman.

Za ljutomerski okraj:

Dr. Janko Srnc.

Za brežki okraj:

Fr. Kosar.

Za slovenjegraški okraj:

pl. Adamovič.

Za celjski okraj:

1. dr. J. Vošnjak.
2. dr. Dominkuš.

Kandidata za mesto Celje in okolične trge, kakor tudi za Ptuj bosta postavljena kasneje, in jih bode centralni odbor razglasil.

V centralni volilni odbor so voljeni (oddano je bilo 72 glasov) sledeči gospodje: profesor Bohinec, dr. Dominkuš, dr. Ipavec, Jurčič, dr. Koceli, Kosar, prof. Pajk, dr. Prelog, dr. Radej, Rapoc, Rola, dr. Srnc, Fr. Robič in J. Železnikar.

Politični razgled.

Grof Beust in knez Bismark sta v Gaštajnu imela pogovor, ki je skoro dve uri trajal. Kaj je rešitelj Avstrije tu zopet rešil, seveda se ne zna.

V volilni agitaciji naši ustavovorni Nemci sami sebe občudujejo, kako možati in hrabri so. — „Nemški duh se je zbudil in ministerstvo trepeče pred njim!“ Na Dunaji menijo federalisti in katoliška stranka kandidirati za znanega Šuzelka. Liberalci po večjem postavljujejo dozdanje poslance za kandidate. —

Nemški „liberalni volilni odbor“ v Gradcu je v „Tagespostu“ razglasil poziv na „Štajerce“, v katerem se razklada, da je prvi kulturni narod v nevarnosti, da je notranji mir v nevarnosti in enake laži. —

Dalmatinska poslanca Klaič in Danilo sta pozvana na Dunaj, dogovoriti z ministerstvom pogoje sprave z Dalmacijo, ktera dežela je bila dozdanj med onimi zemljami, ki jih je monarhija najbolj zanemarjala.

Vladna pruska „Spen. Ztg.“ piše, da je na Nemškem vsak izobraženec prepričan da padejo „nemško-avstrijske“ kronovine k Nemčiji. Kdaj, to je še samo vprašanje časa, gotovo pa v 20—30 letih!

Rusini v Galiciji zahtevajo od Poljakov glede sprave: da se jim iz deželne blagajne dovoli podpora za rusinsko gledališče, da se na lvovskem

vseučilišči uvedo stolice z rusinskim učnim jezikom, da se rusinske dve gimnazije osnujejo in sicer v Lvovu in Premislu, v okrajih kjer je mešeno prebivalstvo pa nastavijo uradniki in učitelji, obeh jezikov zmožni.

Razne stvari.

* (Neki dijaček), ki strmo pogleda, kedar sliši besede „Slobodni Slovenec“, se je nemčurjem z nova kakor pisatelj in prestavljač zapisal. Možiceljček je pri maturski skušnji, kakor se sliši, padel; vrigel ga je velikonemški profesor. V zahvalo in za bratovskih par — „srebrnjakov“ dela zdaj za velikonemško slavo. In ta nadopolni mladenič hoče enkrat med Slovenci „javno moralo“ učiti! — Možanec se piše Grega Jug — vredni brat vrednega „advokata“ dr. Juga.

* („Gorenjski Sokol“) je — kakor se nam iz Kranja poroča — napravil vtorek 15. t. m. izlet na blejsko jezero. Udeležilo se je tega izleta mnogo „Sokolcev“, kakor tudi družih čitalničarjev in so se tako skupno radovali, pevaje narodne pesmi. Proti peti uri na večer je zapustil „Sokol“ krasno blejsko jezero in šel proti Lescem, kjer se je na novo pelo in napijalo. Gosp. Prosenec učitelj telovadstva je poudarjal v svojem govoru nesrečne čase naših prededov in tolažil nas z lepšo prihodnostjo, ako se zdramimo in hitimo vsak na delo. Končal je govor z napitnico nazočim gosp. Jugovic-u, kot starosti, in gosp. Pircu, kot namestniku gorenjskega „Sokola.“

* (Razpisani ste službi) dveh pristavov pri c. kr. sodnijah v Slovenski Bistrici in v Gornjem gradu s sistemizirano plačo. Prošnje naj se vložijo do konca t. m. pri predsedništvu c. kr. okrožne sodnije v Celji.

* (Podzemeljska cvetlica.) Angleški časnik „Scientific Review“ poroča, da je neki gospod Taylor našel v Novi Selandiji v Avstraliji rastlinsko redkost, katero je popisal pod imenom *Dauctylanthus Taylori*. Ta cvetlica raste kot parasit na korenini rastline *Pitosporum tataka*, je luskinast izrastek brez perja in ima umazano-bel ali rujav in rudečkast cvet, ki nima ravno prijetno vonjavo.

* (Vojaške sile v Evropi.) Iz neke nove knjige navajamo številke o vojaci in vojaških močeh v Evropi. Avstrija postavi v boj 733.026 mož, 58.125 konj in 1600 kanonov; Nemčija 824.000 mož, 95.724 konj in 2022 kanonov; Rusija 862.000 mož, 181.000 konj in 2084 kanonov; Italija 415.200 mož, 12.868 konj, 720

kanonov; Francoska po prejšnji organizaciji 456.740 mož, 64.995 konj in 984 kanonov; Turčija 253.289 mož, 34.835 konj in 732 kanonov; Angleška 470.779 mož in 336 kanonov; Belgija 145.000 mož, 7000 konj in 152 kanonov; Nizozemska 35.383 mož, 5200 konj in 108 kanonov; Švica 160.000 mož, 2700 konj, 278 kanonov; Donavski kneževini 106.000 mož, 15.675 konj, 96 kanonov; Grška 125.000 mož, 1000 konj, 48 kanonov; Srbija 107.000 mož, 4000 konj, 194 kanonov; Španjska 144.000 mož, 30.252 konj, 456 kanonov itd. Vse evropske države tedaj stavijo v boj 5,164.300 mož, 512.394 konj, 10.224 kanonov in blizo 800 gostostrelk.

* (Izredna starost.) Koncem julija t. l. je umrl v severni Ameriki v Kansas-City francoski Kanadec z imenom Jakob Fournois, star sto in štiriintrideset let, kateri je nekemu francoskemu društvu, katero je barantalo s kožami in kožuhi več nego petdeset let služil kot lovec in nastavljaec pasti. V svojem življenju ni bil nikdar bolen. V soboto je čutil svoj konec in je rekel zjutraj svoji družini, da ne bode videl več solnca zahajati — in ravno pred solničnim zahodom je zaspal. Fournois je bil priča smrti generala Wolfa v bitvi pri Quebec-u dné 14. septembra 1759. Njegova najiskrenejša želja je bila, videti enkrat železniški vlak, in ko je enkrat blizo Kansasa zagledal lokomotivo in čul čudni ropot mimo svoje hiše se je tresel po vsem životu. Rekel je, da je bogu hvaležen, ki mu je dal železnico doživeti, pozneje pa o tem ni hotel nič več govoriti.

Za Tomšičev spominek.

Precesek . . . 1483 gld. 50 kr.	
Od celjskega odbora nabranih 16 gid. 50 kr., darovali so:	
Gosp. Franjo Ksaver Hren, trgovski pomočnik	1 „ — „
„ Ivan Plikar, trgovski pomočnik	1 „ — „
„ Avgust Weber, trgovski pomočnik	— „ 50 „
„ Rajmund Kožar, krčmar	1 „ — „
„ Vekoslav Frass, trgovec	1 „ — „
„ Štefan Posevnik	3 „ — „
„ Peter Pečnik, kaplan v Teharjih	1 „ — „
„ Andrej Levak, trgovski pomočnik	1 „ — „
„ J. Romosar	1 „ — „
„ J. Völk, iz Beča, trgovski potovalec	1 „ — „
„ Franc Humer, trgovec	3 „ — „
„ Martin Ropas, izdelavec glasevirjev	1 „ — „
„ Lina pl. Treuenstetm-ova v Beču	1 „ — „
Skup	1500 gld. — kr.

Listnica opravištva. Gosp. L. R. v Škocijanu, Je tako, kakor Vi pišete. — Gosp. A. F. pri sv. Štefanu: Vaša naročnina sega do prvega a ne do zadnjega oktobra.

Pri razstavi v Gradcu 1870. l. s. zlato svetinjo nadarjena.

Pri razstavi v Gradcu 1870. l. s. zlato svetinjo nadarjena.

Prva štajarska c. kr. priv. tovarna (fabrika) ogaña in viloma varnih

blagajnic [kas] za denar in pisma, miz za pisanje

Vincencij-a Kanduth-a v Gradci,

tovarna: **Beethovenstrasse 21.**

prilporeča svoje iz najboljšega štajarskega blaga, s ključavnicami po posebnih patentih, in najsolidnejše dovršene izdelke, za katere je porok, po jako znižani cen. Proti primernemu vplačilu na olajšanje p. n. občinstva tudi plačila na svote. Izključniva prodaja pri

ANTON KORÖSI,
železninar, Grtesgasse Nr. 10, v Gradci.

(19)

Klein & Comp.

na Dunaji (Babenbergerstrasse 1 — Burgring 3)

kupujejo in prodajajo vsake borsne vrednosti izvise naročila na dunajski borsni po najboljših pogojih, prodajajo deleže, srečkinih družeb in vsakovrstne srečke za plačilo na svote prav cenó.